

Zahtjevi organizacija civilnog društva Hrvatskome saboru i Vladi Republike Hrvatske

TRANSPARENTNO U NOVOM MANDATU

S obzirom na početak četverogodišnjeg mandata Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske, a u cilju ostvarivanja veće transparentnosti u radu te postizanja veće odgovornosti prema građanima, upućujemo sljedeće zahtjeve:

1. Od Hrvatskoga sabora tražimo jasnu i transparentnu proceduru imenovanja vanjskih članova u saborske odbore

Od 24 saborska odbora, prema odredbama Poslovnika, **samo njih 11** ima vanjske članove, **dok kriteriji kojima se propisuju potrebe za izborom istih te sam postupak njihova izbora nisu poznati**.

Naime, u Poslovniku Hrvatskog sabora ne navode se kriteriji koji bi utvrdili zbog čega neki odbori imaju vanjske članove, dok drugi nemaju. Također, nisu jasno propisani uvjeti za izbor vanjskih članova u onim odborima koje imaju iste, a procedura izbora nije transparentna (nema javnih poziva, unaprijed propisanih kriterija, predlagatelja, rokova, obrazloženja i sl.).

Primjer: nejasno je zašto Odbor za obitelj, mladež i šport, Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Odbor za ravnopravnost spolova ili Odbor za ratne veterane nemaju vanjske članove iz redova stručnjaka s obzirom na specifične teme kojima se bave.

Slijedom navedenog, na početku rada novog saziva Sabora potrebno je:

- **razmotriti koji sve odbori mogu imenovati vanjske članove** te povodom toga usvojiti **jasne kriterije**, s ciljem povećanja kvalitete rada zahvaljujući stručnim doprinosima i pomoći vanjskih članova te savladavanja velikih količina materijala s kojima su u svome radu suočeni saborski zastupnici;
- **definirati proceduru imenovanja** (predlaganje, odabir i rokove) vanjskih članova odbora, uz **objavljivanje javnog poziva** za predlaganje kandidata. Npr. tijekom izbora vanjskih članova odbora u 5. sazivu Sabora početkom 2004. godine 26% kasnije izabranih članova je predloženo izvan zadanog roka, a nepoznato je i tko je predložio neke od članova.

2. Tražimo smanjenje broja zakona koji se predlažu te donose po hitnom postupku

Donošenje zakona po hitnom postupku, sukladno Poslovniku Hrvatskoga sabora, predviđeno je samo u **iznimnim okolnostima** (obrana i drugi osobito opravdani državni razlozi, članak 159.) ili u slučaju **donošenja zakona koji se usklađuju s pravnom stečevinom EU, a ne kao pravilo**.

Prema službenim saborskim web stranicama, u **prethodnom sazivu Sabora doneseno je 568 zakona od kojih 434 prema hitnom postupku, odnosno njih 76%! Od toga je njih 160 se usklađivalo sa zakonodavstvom Europske unije, što je samo 28% od ukupnog broja donesenih zakona, odnosno samo 37% od onih koji su donijeti po hitnom postupku.** Dakle, ne stoji argument da se hitni postupak najviše koristi iz razloga usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU jer 63% zakona koji su donijeti po hitnom postupku ne spadaju u tu kategoriju i nije jasno zbog čega su doneseni na taj način.

Učestalim korištenjem instrumenta donošenja zakona po hitnom postupku, obezvređuje se rad Sabora i zastupnika, smanjuje se kvaliteta zakona i isključuje zainteresirana javnost. Osim toga, usklađivanje hrvatskih zakona s pravnom stečevinom EU ne bi trebao biti *a priori* argument za hitnost postupka donošenja zakona, budući da i u donošenju tih zakona građani moraju dobiti priliku za sudjelovanje i komentiranje kako bi se osigurala bolja kvaliteta zakona

Napominjemo kako je *Kodeks pozitivne prakse za savjetovanje države i organizacija civilnog društva u postupku donošenja zakona i drugih općih propisa* u izradi te očekujemo njegovu usvajanje i punu primjenu od strane Vlade i Sabora, kao i što veći broj javnih rasprava te tematskih sjednica o važnim zakonima.

3. Tražimo veću transparentnost rada Vlade RH, posebice prilikom dodjele proračunskih sredstava

Tijekom proteklog mandata Vlade RH nije bilo pravovremene najave te objave dnevnog reda i materijala za sjednice Vlade. Jednako tako, nisu pravovremeno objavljivani izvještaji o usvajanju određenih točaka dnevnog reda, kao ni odluke. Nadalje, Vlada RH javnost nije obavještavala o odlukama koje je donosila glede dodjele proračunskih sredstava, posebice iz proračunske zalihe.

Slijedom navedenog, od Vlade tražimo:

- da na svojim web stranicama dva dana unaprijed objavljuje **potpuni dnevni red** svojih sjednica, sve one **dokumente** o kojima će raspravljati, a koji nisu klasificirani oznakom tajne, kao i **izvještaje po svakoj točki i odluci** nakon svake sjednice Vlade;
- da **sve odluke o dodjeli proračunskih sredstava javno objavljuje na svojim web stranicama**, budući da se radi o javnim sredstvima i da javnost ima pravo znati kome Vlada dodjeljuje ta sredstva, za što i u kojim iznosima.

Vjerujemo se da će nova koalicijska Vlada biti otvorena za naše zahtjeve, budući da se radi o demokratskim standardima čija je primjena u interesu svih građana Republike Hrvatske.

O navedenim zahtjevima, kao i o (ne)uspjehu Vlade i Sabora u dostizanju traženih standarda, informirat ćemo hrvatsku, ali i zainteresiranu međunarodnu javnost.